

ромів, який відбудеться, традиційно, 8 квітня. Обговорили кілька цікавих ідей щодо його проведення

03 квітня – перебуваючи по справам у ромському таборі у Мукачівському районі, побачив як дітлахи грали у традиційну ромську гру «Юксай». Я не знаю скільки цій грі точно років, але коли я був малим, ми теж у ній із захопленням проводили багато часу. Правила її досить прості, але для успішної гри потрібні певні навички і вчора я деякі

з них навіть пригадав. Чому ж мені стало сумно? Бо пройшло більше тридцяти років, а для більшості ромських дітей для гри доступні лише кілька палок і чисте поле. Дуже хочеться, щоб ці діти мали в майбутньому значно кращі умови для свого розвитку. Я мрію про це!

04 квітня – разом із першими сонячними і теплими днями квітня, настає і сезон весняних «суботників». Ми розпочали роботи із упорядкування вулиці Ужанської у мікрорайоні Радванка. Хочу висловити подяку Ужгородській міській раді, яка допомогла нам у цьому

4) 04 квітня – зустрівся із представниками місії спостереження за виборами Міжнародного Республіканського Інституту Наірою Хачікян та Едвардом Багналлом. Звісно, що обговорювали перебіг виборчої президентської кампанії, її результати, сподівання на другий тур і життя українців після виборів. Однак, дуже приємно, що

спостерігачі висловили велике зацікавлення ромською проблематикою, важким становищем людей і я дуже радий, що нами попередньо домовлено про співпрацю із цією потужною міжнародною інституцією

05 квітня – взяв участь у круглому столі на тему: «Інклюзивна та легітимна конституційна реформа: вибір процесу». Йшлося про зміни до Конституції, однак не з точки зору самих змін, а саме легітимності цього процесу. В нинішніх політичних та виборчих умовах це питання надзвичайно актуальне. Бо, незалежно від того, хто стане Президентом, ми повинні унеможливити внесення змін до Конституції, як то кажуть «під себе», лише заради збільшення повноважень тої чи іншої гілки влади

06 квітня – сьогодні ми дружньо, разом, приводимо до порядку обійстя наших будинків, вулиць, Ужгорода загалом. Разом із колегами з Департаменту праці та соціального захисту населення Ужгородської міської ради сьогодні упорядковувати територію Підзамкового парку. Скажу вам, що ніщо так не об'єднує колектив, як праця на благо громади у дружній і невимушенній обстановці

08 квітня – привітав усіх ромів з національним святом: «Щиро вітаю ромів України і всіх, кому не байдужий ромський народ, із Міжнародним ромським днем! Багатовікова історія ромського етносу та неповторна самобутність ромської культури показує нам, що ми є багатогранним та талановитим народом. То ж давайте збережемо усі ці наші надбання для нащадків! Бажаю щастя, миру, добра та злагоди! Бахтало тге здраво тейл амаронийпос анде буте берша! Опре рома!»

Ужгорода Богдану Андріїву, який допоміг із транспортом ужгородській делегації

09 квітня – більшість закарпатських ромів вільно спілкуються угорською мовою, тому цікавість угорськомовної преси до проблем ромського населення краю є не випадковою. Про це, до Міжнародного дня ромів, поспілкувалися із журналісткою газети «Карпат ігоз со» (Kárpáti Igaz Szó). Рітою Шімон. Щиро дякую їй за змістовну розмову!

11 квітня – часто, спілкуючись із дітьми, приходиш до висновків, які б ніколи не виникли при «дорослій» розмові. Діти підкупають своєю ширістю та безпосередністю. Відповідаючи на їхні запитання, часто даеш відповідь на запитання, які задаеш собі сам. Спілкуйтесь з дітьми, адже вустами дитини глаголить істина!

13 квітня – продовжуємо упорядковувати територію по вулиці Ужанській у мікрорайоні Радванка. Всячний усім, хто долучається до наших суботників. Нам жити у цьому місті і, зокрема, від нас залежить його чистота та привабливість, особливо тепер, перед великими релігійними святами. Також вчоргове вдячний міському голові Богдану Андріїву, Ужгородській міській раді, які допомагають нам у цих роботах

15 квітня – сьогодні виповнюється 29 років Міжнародному фонду «Відродження». Важко переоцінити той вклад, який ця інституція внесла в розвиток громадянського суспільства в Україні. Так само неоціненну допомогу Фонд «Відродження» вніс і в підтримку ромської громади Закарпаття. За цей час було втілено величезну кількість різноманітних проектів, спрямованих на освіту ромів, боротьбу з дискримінацією, соціальну інтеграцію, правову підтримку тощо

16 квітня – на жаль, бувають такі дні, коли від нас відходять рідні, близькі, знайомі. Відійшла у вічність хороша, мудра та авторитетна Людина – Ігнат Тирпак. Активний громадський діяч, правозахисник, незмінний лідер ромської громади Перечина та Перечинського району. Ігнац-бачі завжди був готовий допомогти, надати пораду, вирішити ту чи іншу проблему. Чим і заслужив велику повагу як серед ромів, так і поміж українців. Світла пам'ять назавжди залишиться в наших серцях!

17 квітня – у рамках загальнонаціонального право-просвітницького проекту «Я МАЮ ПРАВО!» до нас завітали працівники Головного територіального управління юстиції в Закарпатській області. Обговорювали правові проблеми ромських громад, насамперед щодо виготовлення та отримання

особистих ідентифікаційних документів, та, загалом, рівень співпраці ромських товариств та органів юстиції області. Окремо обговорили питання відповідального батьківства, відвідуваності учнями шкіл, дитячої агресивної поведінки (булінгу). Вдячний гостям за надані інформаційні матеріали та співпрацю!

20 квітня – Завтра Великдень за григоріанським календарем! Звичайно, що для ромів це одне з найголовніших релігійних свят! Тому саме час готувати наші традиційні страви – я взявся за випікання рейтешок та бокелі. Дуже сподіваюся, що вийде смачно!) Обов'язково будемо випікати і ромську Паску, але трохи пізніше

21 квітня – Пасхальні кошики освячені! Саме час збиратися за святковим столом у родинному колі! Христос Воскрес! Воістину Воскрес! Krisztus feltámadt! Valóban feltámadt!

21 квітня – у день другого туру виборів Президента України виконав свій громадянський обов'язок – проголосував з вірою у нашу державу! Так само зробили моя дружина та донька

24 квітня – сьогодні до нас завітав наш старий друг та колега, якого ми завжди раді бачити! Це – Міхал Бенішек, ромолог, науковець Карлового університету Праги.

Одна із сфер його наукових досліджень – це діалекти ромської мови, в тому числі і

ті, якими розмовляють роми Закарпаття

26 квітня – обов'язково слідкую за кричущими випадками насилля по відношенню до ромської етнічної меншини, які почастішали останніми роками в Україні. Уже майже три роки тривають розслідування та судові засідання по справі погрому ромського поселення у селі Лощинівка на Одещині. Добре, що П'ятий апеляційний адміністративний суд в Одесі визнав протиправною бездіяльність поліції у цій справі. Такі важливі та резонансні події повинні завжди триматися на пульсі з боку громадськості, правозахисників. Хочу подякувати усім людям, які професійно захищають та відстоюють права ромів у судових інстанціях. Відповідальність за скосні правопорушення повинна бути неминучою!

Травень 2019 року

01 травня – традиція встановлення травневих берізок на будинках кожного року радує нас!

03 травня – до нас у гості завітали словацькі роми, які зараз мешкають у Великобританії

04 травня – у зв'язку з інтенсивними темпами поширення кору медики, працівники управління охорони здоров'я Ужгородської міської ради продовжують роз'яснювальну роботу. На жаль, кількість відмов від

щеплень залишається високою. Тому була проведена спільна зустріч у мікрорайоні Радванка, у місцях компактного проживання ромів. Із ужгородцями спілкувалися начальник управління охорони здоров'я міськради Василь Решетар, директор департаменту праці та соціального захисту населення Андрій Біксей, заступник директора цього департаменту, депутат Ужгородської міської ради Мирослав Горват розповідали про важливість вакцинації, зазначали, що безкоштовна вакцина є в усіх сімейних амбулаторіях міста, тож закликали йти і робити щеплення.

07 травня – випадки дискримінації ромів у світі також повинні обов'язково засуджуватись! У цей день у передмістях столиці Бельгії та Європейського Союзу – Брюсселі, сили місцевої поліції (загалом понад тисячу осіб) провели силові акції по відношенню до бельгійських ромів-кочівників. Були заарештовані десятки

ромів, від них відібрали їхні гроші, майно та спеціальні автомобілі-каравани, які були одночасно і їхніми «будинками на колесах». Зі слів ромів постраждало понад двісті родин. Вони змушені тимчасово проживати по родичах та знайомих. Багатьом ромам і досі не повернули конфісковане

майно. Така ситуація є неприпустимою, коли за певне правопорушення кількох осіб страждає уся ромська громада. Більше того, сотні людей позбавлені базових прав та свобод – власного житла, приватних речей та майна

15 травня – коли мені кажуть, що роми не хочуть працювати, я завжди відповідаю – подивіться навколо, хто, наприклад, займається облагородженням, забезпечує чистоту нашого міста?

16 травня – вишита сорочка в кожній родині, завжди символізувала єдність поколінь та єдність усього народу. Зі святом, друзі!

17 травня – за правовою допомогою до нас звернувся ужгородець, який проживає по вулиці Тельмана Рустам Ф. Чоловіку цього року виповниться 39 років, але по цей час він жив без жодного особистого ідентифікаційного документа. Помічник-консультант Іван Балог та адвокат Володимир Навроцький допомогли Рустаму з отриманням свідоцтва про народження (повторно) у відділі РАЦСу по м. Ужгород. Зараз уже є змога для Рустама отримати і паспорт громадянина України у вигляді ID-картки

18 травня – плетення віників – традиційний підробіток деяких ромських родин. На фото – ужгородець Валера, який уже в четвертому поколінні продовжує цю традицію. Здавалося б, ХХІ століття на дворі, а такий сезонний заробіток все ще дозволяє ромам заробити копійчину на життя.

19 травня – відверто зізнаюся, що коні – це моя стихія і захоплення, бо вважаю їх найшляхетнішими із всіх чотирилапих друзів людини. І, коли в поїздках по області, маю можливість зустріти гарного коня, безмежно цьому радію!

10) 21 травня – вже традиційно, щосуботи, я відвідую компактні ромські поселення (табори) по всій Закарпатській області. Таких поселень по нашій області загалом понад сотня, і кожне з них живе як спільними для усіх ромів проблемами, так і має свої відмінні особливості, що зумовлені населеним пунктом де вони проживають, відносинами з органами місцевого самоврядування, правоохоронцями тощо.

Однак, провівши вже не один десяток зустрічей в усіх куточках нашої області, на жаль, можу констатувати одне – ромів Закарпаття об'єднують одній й ті ж біди: бідність, а часто можна говорити про банальне виживання, безробіття, низький рівень освіти та медичного забезпечення, дискримінація, відсутність будь-якого правового забезпечення, яке в першу чергу проявляється у відсутності особистих ідентифікаційних документів.

Роми потерпають також від відсутності належного доступу до елементарних побутових зручностей, таких як наявність питної води, каналізації, електроенергії та газу в будинках. Здавалося б, більшість таких проблем не мали б мати місце в Україні у ХХІ столітті. Однак

саме в таких умовах нині живе багато людей і на їхнє існування не можна закривати очі, як дехто б цього хотів

20 травня – тривають судові засідання по справі вбивства ромського юнака Давіда Папа у червні 2018 року під Львовом. Чергове слухання по справі відбулося у Галицькому районному суді м. Львів

22 травня – ромське питання в Україні надзвичайно цікавить зарубіжні країни. Інколи в мене виникає відчуття, що гості із заходу часто більше цікавляться ромською проблематикою, аніж ті, хто мав би це робити всередині країни. Майже щомісяця зустрічаюся з представниками зарубіжних урядових та неурядових організацій. Зокрема, мав інтерв'ю із науковцем із Оксфорда, доктором філософії Семом Райтоном. Спілкувалися про життя ромської громади Закарпаття. Особливо гостя цікавила паспортизація ромів, умови життя в таборах. Також мені, як аспіранту факультету суспільних наук УжНУ, було дуже приємно обговорити із таким поважним науковцем свою наукову працю, яка присвячена ромській тематиці

23 травня – нерідко роми втрачають або гублять свої важливі документи. Тому робота із відновлення різного роду документів, що посвідчують особу, актів власності на землю, водійських прав тощо завжди в моєму пріоритеті. Саме з цього починається вирішення проблем інтеграції ромів у суспільство

24 травня – у ці дні в Ужгороді та околицях ідуть рясні дощі. Тому в кінці дня ми оглянули можливу небезпеку, пов’язану із великою водою, що прийшла на Закарпаття – а саме оглянули рівень води в річці Уж поблизу ромського поселення. Ситуація дещо нормалізувалася, однак

все ще є небезпека підтоплення господарств, тому тримаємо ситуацію на контролі і в разі чого звертатимемося в усі відповідні служби

25 травня – кожну суботу намагаюся виділити час для відвідин ромських поселень по всій області. Але сьогодні провів зустріч із своїми виборцями у мікрорайоні Радванка в Ужгороді. Проблеми округу мені добревідомі, деякі вже вдалося вирішити за час моєї каденції. Сьогодні ж сконцентрувалися на проблемі одної вулиці, на якій проживають люди, однак самої вулиці на карті міста... не існує. Як часто буває у таких випадках, у людей немає паспортів і, відповідно, реєстрації місця проживання. Ми домовилися з ромською громадою, що з цього почнемо вирішення даної проблеми

28 травня – продовжуємо важливу частину нашої повсякденної роботи. Ми допомагаємо ромам соціалізуватися та бути повноцінними членами українського суспільства. Без відповідних документів – свідоцтва про народження, паспорта та «прописки» – отримати соціальні послуги, дозвільні документи, віддати дитину в школу, скористатися банківськими послугами, обиратися чи бути обраним майже не реально. Добре, що є

розуміння цієї проблеми і у місцевої влади, тому бюрократичні перепони вдається долати. Однак роботи ще дуже багато!

30 травня – заохочення наших дітей до отримання різного роду вмінь та навичок має бути пріоритетним! Моя донька Каміла отримала водійські права!

18) **31 травня** – останній дзвоник 2019 року в Ужгородській гімназії № 13! Наша молодь, яка прагне змін. Освічена молодь – це наше майбутнє, це шанс на якісні зміни в Україні. А ми – батьки, старше покоління, маємо підтримати і допомогти дітям в обраній професії, в їхніх починаннях і спрямувати сили на те, щоб наступне покоління було в рази кращим за нас. Зі святом дорогі школярі!

Червень 2019 року

01 червня – у Міжнародний день захисту дітей в Ужгороді пройшли численні масові заходи. У кількох із них брали активну участь і ромські діти. За активної участі Ужгородської міської ради та помічника-консультанта Івана Балога для ромських дітей було організоване чудове свято у міському парку «Підзамок»

01 червня – ось уже п'ятий рік поспіль ми влаштовуємо свято для всієї ромської громади, а в першу чергу для наших дітей. У Міжнародний день захисту дітей у мікрорайоні Радванка завдяки громадській

організації «Об'єднання ромів Ужгорода» (голова – Мирослав Горват) та нашим партнерам вдалося створити атмосферу радості та щастя.

Дякую нашим бійцям АТО, котрі щороку приходять до дітей і власним прикладом доводять – наше майбутнє у наших руках. Радий, що цього разу на свято приходили

цілими сім'ями з усього міста. Більше двох тисяч людей танцювали, дивились вистави та насолоджувались музикою, которую виконували наші дітки. Щасливий з того, що росте така талановита молодь, за вами майбутнє!

05 червня – при кожній нагоді радий зустрічатись зі своїми друзями, з якими разом працюємо в «ромській» команді «Коаліції – 2020» – Миколою Юрченком (м. Львів) та Володимиром Кондуром (м. Одеса)!

06 червня – напевно не буває дня, аби до нас не приходили люди із питаннями відсутності документів, що ідентифікують особу. Це велика ромська проблема, яку ми планомірно намагаємося вирішити. Таким чином, ми відкриємо багато соціальних можливостей для наших людей, які сьогодні їх позбавлені

09 червня – завітав на молитовне служжіння до ромської церкви у с. Велика Добронь Ужгородського району. Прихід до Бога є одним із важливих факторів, які сприяють соціалізації та інтеграції ромських громад

10 червня – скільки років ми говоримо про борщівник і небезпеку, яку він несе оточуючим?! Як наслідок, минулого тижня двоє дітей з Ужгорода опинилися в лікарні з опіками від борщівника. І таких випадків багато, тому звернувся до міського голови Ужгорода, аби на цю проблему звернули увагу. Нам обов'язково треба хоча б уберегти людей від цієї отрути в період її цвітіння

18 червня – видано чергові паспорти (у вигляді ID-карток) двом жителям Ужгорода ромської національності. Спільними зусиллями нашого правового центру, адвоката та Ужгородського міського відділу ГУ ДМС України ще двоє молодих осіб стали повноправними громадянами нашої держави. Попереду ще багато роботи у напрямку паспортизації ромської громади Ужгорода!

19 червня – на запрошення завідувача кафедри журналістики УжНУ Юрія Бідзлі прочитав студентам лекцію на тему «Медіа національних спільнот». Розповів майбутнім журналістам про ромські медіа, однак найбільшу увагу приділив питанню толерантності та етики в журналістських матеріалах, коли мова йде про національні меншини, зокрема ромську. На жаль, на Закарпатті частими є випадки, коли таких, здавалося б елементарних журналістських стандартів, у ЗМІ не дотримуються. Щиро вдячний викладачам та студентам за справді цікаву та актуальну розмову

22 червня – ми пам'ятаємо! Знаю, що минулорічне вбивство

молодого закарпатського рома Давида Попа у Львові багато хто хотів би забути і робити вигляд, що расизму та дискримінації відносно ромів а Україні не існує. Однак це не так. І з цими проблемами ми стикаємося чи не щодня і ніхто не може сказати, що роми почують себе

безпечно і минулорічна ситуація не повториться. Ніколи не говорив, що роми усі «золоті» і чесні, ми знаємо свої біди та проблеми, десь є об'єктивні речі, десь вступають в силу стереотипи. Однак чи можна цим виправдати насильство? Вбивство? Нам усім треба задуматися над цим і Пам'ятати!

26 червня – зустрівся із координаторкою програм Freedom House Анастасією Лихолат. Вона з робочим візитом навідалась в Ужгород. Ми мали довгу розмову щодо життя ромської громади в усіх аспектах: освіті, соціальній сфері, працевлаштуванні, забезпечення прав та свобод. Це добре, що міжнародні організації все частіше звертають увагу на проблеми ромів та намагаються нам допомогти. Вкрай важливо налагодити комунікацію між людьми та навчити терпимості й толерантності

Липень 2019 року

03 липня – мав зустріч із представниками відразу двох закордонних місій, що спостерігають за українськими виборами: представниками Канадської місії та Європейської мережі

організацій зі спостереження за виборами. Андреї Стоїцкіу, Майя Влаїч Суїч, Міхайл Горінкою, дякую, що цікавитесь життям закарпатських ромів та їхніми проблемами. Основне, про що говорили – як партії та кандидати працюють із ромами та як вирішують їхні питання.

Дуже приємно, що закордонні представники думають про 70 тисяч українських ромів на Закарпатті, але дуже прикро, що залишається лише три тижні до позачергових виборів, а жодна прохідна партія навіть не згадує, що є роми України зі своїми проблемами і потребами. На жаль, про це з політиків першого ешелону ніхто не говорить, але чомусь вони впевнені, що ми віддамо свої голоси. Розраховуєте на підтримку, то не забувайте про нас!

04 липня – в Ужгороді, у міському Центрі зайнятості населення, обговорили проблему працевлаштування ромів. Це справді величезна проблема, яку неможливо вирішити силами лише якогось одного відомства. Без відповідних документів оформитися на роботі неможливо. Отримати добре оплачувану роботу без освіти теж неможливо. Ну і не забуваємо, що антиромські настрої

не зникли, а лише сильніше роздуваються. Проте добре, що хоча б частина чиновників почала діалог та пробує вирішити наші питання. Що з цього вийде – побачимо

08 липня – систематична робота у напрямку паспортизації ромської громади Ужгорода триває. Днями свій перший паспорт громадянина України отримав ромський юнак з мікрорайону Радванка Мартін Б.

4) **10 липня** – у мікрорайоні Радванка силами місцевих жителів проведене прибирання прибудинкових територій

11 липня – дуже часто до нас звертаються по допомогу роми у яких відсутня офіційна реєстрація місця проживання. Але, на жаль, вирішення питання реєстрації проживання є складною справою. Ця проблема є болючою для всіх ромських поселень Закарпатської області. Особливо масово відсутні «прописки» у ромів сільської місцевості. Без офіційної реєстрації неможливо отримати ні соціальну допомогу, ні працевлаштуватись, ні загалом бути повноцінним громадянином держави

16 липня – кілька фото з нашої щоденної роботи у Департаменті праці та соціального захисту населення Ужгородської міської ради

21 липня – разом з родиною виконав свій громадянський обов'язок – прийшов у день проведення виборів депутатів Верховної Ради України на свою дільницю. Проголосував за щасливе та світле майбутнє. Беріть своїх друзів, давайте спробуємо здобути щасливу, сильну, процвітачу країну!

21 липня – як і на виборах Президента України, моя дочка Каміла бере участь у роботі виборчої дільниці на парламентських виборах

24 липня – сьогодні ми переглянули документальний фільм-портрет «Мій Бог». Фільм присвячений життю ромів мікрорайону Радванка, зокрема історії життя пастора місцевої ромської церкви Івана Балога

30 липня – відвідав молитовне служіння вірян ромської церкви у с. Велика Добронь Ужгородського району

Серпень 2019 року

02 серпня – злочини проти людства не мають терміну давності! Сьогодні – Міжнародний день ромського Голокосту. Ми пам'ятаємо!

05 серпня – робоча зустріч та прийом громадян в Ужгородській міській раді

06 серпня – щоденна соціально-правова робота! Допомога до процедури призначення грошової допомоги регламентована Постановою КМУ № 1098 від 27.12.2017 «Про Порядок призначення тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату». При цьому отримати допомогу можуть тільки

ті, хто на момент оформлення соціальних виплат має не менше 15 років страхового стажу. Гроші будуть виплачуватися до досягнення такими особами віку, з якого вони набувають право на пенсійну виплату

07 серпня – щоденна соціально-правова робота! Батькам і дітям з багатодітних сімей після оформлення необхідних документів видаються посвідчення, що підтверджують статус багатодітної сім'ї. Для того щоб отримати виплату державної соціальної допомоги та пільги, багатодітній сім'ї, батькові або матері, необхідно звернутися в орган департаменту праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації або проживання

08 серпня – «Пакунок малюка» – це дуже хороша урядова ініціатива! Кожна жінка, яка народила малюка, безкоштовно отримує подарунок з необхідними в перший період життя дитини речами, не пізніше ніж через 30 календарних днів

12 серпня – несподівана зустріч з відомими в Україні ведучими та шоуменами Андрієм Лірником та Олександром Педаном

14 серпня – працівниця товариства «АВЕ Ужгород» звернулася по правову допомогу щодо виготовлення паспорта громадянина України для свого повнолітнього сина. Почали збір усіх необхідних документів

15 серпня – кафедра журналістики УжНУ продовжує роботу над проектом «Сприяння етнічній толерантності в Закарпатті шляхом запуску мультимедійної платформи». Днями в редакції газети «Погляд» відбувся тренінг і семінар за участю представників

румунської та ромської громад Закарпаття – заслуженої журналістки, редакторки програм румунською мовою, нині – ведучої «Телекур’єру румунів» Ельвіри Кілару і депутата Ужгородської міськради, правозахисника ромської меншини, голови «Об’єднання ромів Ужгорода», тележурналіста Мирослава Горвата

16 серпня – пошук роботи – це важливе питання. І тому, незалежно від того, був у вас досвід працевлаштування або ж ви в перший раз зайнялися пошуком роботи, починати цей процес доводиться з чистого листа

18 серпня – при кожній нагоді, на запрошення радо відвідую ромські весілля! Сьогодні один з таких щасливих днів для молодої пари з Ужгорода

19 серпня – частими є звернення громадян щодо оформлення права власності на майно. Нерідкою є ситуація, коли люди в місті або в селі живуть у будинках не один десяток років без оформлення документів, що підтверджують їх право власності на такий будинок чи землю. Цей процес оформлення права власності на житло нелегкий, але тільки тоді ви зможете бути спокійними за себе і свою сім'ю